

MATURA 2018

FERDYDURKE

WITOLD GOMBROWICZ

UWAGA! LEKTURA OBOWIĄZKOWA*

EKSPRESOWA POWTÓRKA:

- ✓ problematyki lektury
- ✓ motywów literackich



SPIS TREŚCI

Ferdydurke Witold Gombrowicz – informacje wstępne	str. 3
Zagadnienie Formy według Gombrowicza	str. 5
Motywy literackie obecne w „Ferdydurke”	str. 6
Zakończenie	str. 8



**MARTA
ZDANOWSKA**

NASZ EKSPERT

Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ukończyła studia podyplomowe: Zarządzanie w oświacie w Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania im. Generała Jerzego Ziętka w Katowicach oraz Pedagogika sztuki – wiedza o kulturze w IDN „Wiedza” w Katowicach. Edukator oświaty. Egzaminator maturalny. Dyplomowany nauczyciel języka polskiego z dwudziestoletnim stażem w Liceum Ogólnokształcącym w Bielsku-Białej. Autorka książki Matura ustna – język polski oraz zbioru e-booków Ekspresowa powtórka problematyki i motywów kulturowych w lekturach szkolnych. Bezkompromisowa, sprawiedliwa, niezmordowana w udowadnianiu uczniom, że stać ich na więcej niż im się wydaje. Jej życiowa dewiza: „Skrzydła są po to, by się wzbić”.





Ferdydurke Witold Gombrowicz – informacje wstępne

Gatunek: powieść awangardowa (z gatunku tzw. „nouveau roman” – inaczej „nowa powieść”)

Cechy gatunkowe:

Fabula – opowiada o zanikaniu granic między światem obiektywnym a wyobrażeniami bohatera.

Świat przedstawiony – to głównie wizje bohatera, które deformują świat, pokazują go za pomocą groteski, absurdu i paradoksu

Język – specyficzny, gombrowiczowski, który charakteryzuje się: zmianą szyku zdania, obecnością specjalnych pojęć (pupa, łydka, gęba)

Tytuł utworu:

Tytuł „Ferdydurke” teoretycznie nic nie znaczy. Jednak można go zinterpretować w odniesieniu do angielskiego tłumaczenia „thirty door key”, czyli klucz do trzydziestu drzwi (Józio ma 30 lat)

Budowa powieści:

Akcja Utworu rozgrywa się niejako w trzech przestrzeniach, są to:

- Szkoła
- Rodzina mieszczańska
- Wieś



Szkoła – Józio, wówczas trzydziestoletni mężczyzna, zostaje umieszczony w szkole przez profesora Pimkę i potraktowany jak niedouczony gimnazjalista.

Szkoła to zbiór form i schematów. Wyraźnie dostrzegamy tu formę ucznia, formę belfra, schemat lekcji, schemat myślenia („Słowacki wielkim poetą był”). Uczniowie dzielą się na chłopięta, którym przewodzi Syfon (Pylaszczkiewicz) – forma ucznia kujona, wierzącego w mity, które podaje szkoła i na chłopaków, którym przewodzi Miętus (Miętalski) – ci buntują się przeciw szkole. Józio dostrzega, że nawet bunt i sprzeciw są tu formą, powielanym schematem.

Szkoła jest tu instytucją „upupiającą” młodzież, wmawiającą jej niedojrzałość – wszystko po to, by łatwiej było nimi manipulować, kierować. Nauczyciele nie mają tu autorytetu, uczą w sposób schematyczny i wymagają od uczniów zachwyty nad przekazywanymi treściami (lekcja j. polskiego), nie podejmują dyskusji z uczniami, bo boją się ich własnego zdania.

Rodzina mieszczańska – dom Młodziaków. Józio zostaje umieszczony na stacji u Młodziaków, którzy są rzekomo rodziną postępową, wyznającą kult nowoczesności i zwalczającą tradycyjne normy obyczajowe.





Tu obserwujemy formę pensjonarki i nowoczesnej, przybierającej różne pozy mamusi, widoczna jest też duża swoboda obyczajowa, nowoczesność i tolerancja, to tzw. postępowe mieszczaństwo. Józio szybko demaskuje tę rodzinę, udowadnia, że to tylko poza. W tym celu wymyśla intrygę – wysyła w imieniu Zutty listy do jej adoratorów i umawia ich w jednym czasie, w nocy, w pokoju pensjonarki. Reakcja Młodziaków zdradza, że nie są ani postępowi, ani nowocześni.

Wieś – dworek Hurleckich. Józio i Miętus uciekają na wieś, do domu Hurleckich.

Tu obserwujemy formę parobka, formę cioci, formę wujaszka, formę panicza i formę panienki Zosi. Tu życie również toczy się według schematów. Miętus zachwyca się parobkiem - Walkiem, chce się z nim zbratać. Ale Józio uderzając w twarz parobka udowadnia, że nadal pan dominuje nad sługą. Porwanie Walka również obnaża pozorność zachowań mieszkańców dworku. Parobek -za karę - zostaje pobity a państwo rozpoczynają proces tresury i szkolenia go do usługiwania im.



Witold Gombrowicz, fot. Bohdan Paczowski

